

illius doni usum q̄ sibi non appropriatur. ideo nec ab illo fm primam impositionem nominis denominatur. nihilominus fortis nomen competens illi dono. ut ostendat ad quid mittatur.

Distinctio undecima.

Illud quoq̄ sciendū est q̄ angeli boni &c. Supra determinauit Magister de angelorum ministerio quantum ad ipsos angelos ministrantes. In hac parte determinat de angelorum ministerio per comparationes ad hominem cui ministrant. et quoniam omne officium siue ministerium laudabile et bonum debet habere premium. ideo pars illa habet duas ptes. In prima determinat qualiter angeli hominibus ministrando eos custodiunt. In secunda uero querit utrum angeli ex ipso actu ministrant in merito uel i premio profitiantur. et incipit illa secunda ps ibi. preterea illud considerari oportet. **¶** Prima pars habet duas. in prima ostendit q̄ angeli deputantur ad custodiam hominum. in secunda querit et determinat utrum singuli deputentur ad custodiam singulorum ibi. solet autem queri utrum singuli. **¶** Similiter secunda ps principalis duas habet fm duas opiniones. fm quas dupliciter determinat questionem propositā. In prima pte ponit primā opinionem que incipit ibi. preterea illud considerari oportet. **¶** In scda scda ibi. alij autem dicunt angelos in confirmatione &c. subdiuisiones autē ptiū et intellectus. **¶** Magistri patet in littera. nam totalis intentio distinctionis uersatur circa duo. uidelicet circa custodiam. et eius cōsequentia et anexa.

Intelligentiā huius partis circa duo incidit hec dubitatio. **¶** Primo circa angelorum custodiam. **¶** Secundo circa eius anexa. **¶** Quantum ad primum quoniam tria. **¶** Primo queritur utrum angeli deputari obuerint ad custodiam hominis lapsi. **¶** Secundo utrum si homo stetit deputati fuisset ad custodiam hominis instituti. **¶** Tercio utrum aliquis angelus deputatus sit ad custodiam xp̄i.

Circa primum sic proceditur et ostenditur q̄ angeli nō debuerunt deputari ad custodiam hominis. **¶** Et primo ostenditur ratione sumpta ex pte hominis sic. cui nulla potest fieri uiolētia nulla indiget custodia. sed li. ar. humanū ad peccatū nō potest uiolētiari. ergo non indiget ab angelo custodiari. frustra ergo sunt angeli ad eius custodiam deputati. sed ous nihil facit frustra. ergo &c. **¶** Item quāto aliquis paucioribus auxiliis ex trinfecis triumphat de aduersario. tanto gloriosior est uictoria. ergo gloriosius est homini vincere diabolum p̄ se ipm q̄ per angelicū suffragium. ergo carentia angelici presidii auget gloriā. igitur ab oppoitis custodia angelica minuit nostram gloriā. sed de nihil debet facere qd sit nostre glorie detrimentum. ergo &c. **¶** Item hoc ipm ostendit rōnibus sumptis a parte angelī. maior est qui recumbit q̄ qui ministrat. ergo si angelus qui custodit homines ei ministrat. homo uiator est maior angelo beato. q̄ si hoc fm est. ergo angelus non ministrat hominibus. igitur angelus non custodit homines. aut in custodia pueritur ordo. **¶** Item si angelus custodiat aut hoc habet a natura aut a gratia. Si a natura cū eadem sit natura in bonis et in malis uidet q̄ mali sūt custodes hominū. Si a gratia ergo cū una anima excedit aliam in gratia. uidetur q̄ una anima alia debeat ad custodiam alterius deputari. **¶** Item hoc ostendit a parte ipsius dei. deus. n. custos perfectus est fm q̄ loquitur in ps. ecce nō dormitabit neq̄ dor. &c. ergo si sufficiens est diuina custodia. uidet q̄ superflua angelica. aut si angelica necessaria ē. uidet diuina custodia esse diminuta. **¶** Item custodia ē ad euandū in bonū sed nō minus est seruare in bono q̄ libere a malo. nam nō minor est uirtus q̄ quere partē tueri. si ergo non docuit hominem liberari nec erui de potestate diaboli nisi p deum. uidetur q̄ non debeat custodiari. aut honor diuinus transfertur in angelus. Sed contra ysa. lxii. sup muros tuos hierusalē &c. glo. muri sunt appli. custodes sūt angeli. **¶** Item ecclē. xvii. i unāquāq̄ gentē p̄ se rectorē glo. i. angelos. **¶** Item Mathei xviii. angeli eorū semp vident faciem patris

met. glo. Non sunt cōtemplādi ad ad quo
rum custodiam mittūtur angeli. Ex his au
toritatibus colligitur q̄ angeli sunt depu
tati ad custodiam hoīm. Item hoc ipm on
ditur rōne. Ordo uniuersi hoc exigit ut oē
malum hēat bonum sibi oppositum. q̄ cō
firmatur per illud quod dicit eccle. xxxij.
Cōtra malum bonum. Si ergo tentamur
p angelos malos uidetur q̄ defendi debea
mus per bonos. Item lex uniuersitatis hoc
exigit ut media reducatur per prima. i po
strema per media ad suum primū p̄cipiū.
Et hoc confirmatur p illud quod dicit Dio
nysius in libro de angelica hierarchia. Lex
diuinitatis est in nullo negligere ordines. s; per
prima media. i per media postrema re
ducere. ergo si angelus beatus supior ē ho
mine uiatore. uidetur q̄ homo mediāte au
xilio angeli ad beatitudinem deat perueire.
auxilium autem maxime ē in custodiendo.
ergo. Item lex pietatis hoc exigit ut
sustentetur indigēs a potente. si ergo hō ui
ator fragilis est i indigens sustentate i cu
stodiente. i angelus beatus fortis est i po
tens. uidetur q̄ homo cōmitti debeat ange
lice custodie. **R.** vō ē q̄ cōueniēs ē homi
nem lapsum deputari āgelice custodie. i an
gelum deputari ad custodiendum homines
tum quia decet altitudinem diuine potētie.
tum quia decet ordinem sapiētie. tum etiā
quia decet dulcedinem misericordie. Alti
tudinem nāq; decet diuine potētie duplici
ex causa. Una est. quia deus nō solum mō
nult honorari in se sed etiam i suis seruis.
vnde non sufficit altitudini diuine potētie
q̄ angeli ministrēt sibi. sed etiam ad osten
sionem excellentis sue potētie hoc ab eis
exigit ut mistrent etiam creature sue. Alia
est etiam ratō. quia cum deus hēat diabolū
i eius demones aduersarios. magis decens
est q̄ ipse eos uincat per suos ministros ut
per hoc ostendatur potētia manus dei. qua
non solum potens est in se sed etiam in ser
uis suis. i nō idebite possit dominus exer
cituū appellari. Ordinem uero sapientie
similiter decet. nam hic ē ordo quem diuina
lex in suis opibus exequit i conseruat. ut
postrema per media deducatur ad sūma. qm
igitur angelus tum rōne immortalitatis nre.

tum etiam rōne gratie cōsummate medium
tenet inter deum i hominē lapsum. decens
fuit ut deus hominem adiuuaret i custodi
ret p angelam. Dulcedinem etiam decz di
uine misericordie que aperuit sinum homi
lapso. nec in aliquo ei deficit quod spectet
ad salutis tue p̄motōnem. Et ideo cum hō
lapsus esset uenūdatus ut faceret malū. mi
nistravit ei p̄cium sanguis filii sui. per quod
est redemptus ut faciat bonum. i q̄a habet
aduersarii impugnatem dedit ei mistz cu
stodientem ul custodire auxiliantem. ut ex
nulla parte miseria remaēz humana sine
diuine misericordie subsidio i beneficio. Cō
petebat igitur homini lapso ex hac triplid
rōne habere angelicam custodiam. Sunt i
altie rōnes que in obiciēdo tacte sunt. Rōes
igitur ad hanc partem inducere concedende
sunt. Ad illud quod obicitur prio. q̄ ho
mini nō pōt fieri uiolentia q̄tum est ex p
te li. ar. posset dici. q̄ etsi nō possit fieri ui
olentia quātum ē ex parte li. ar. posset tñ
fieri quātum est ex parte sui. Et iterū q̄uis
angelus nō possit sufficiētē li. arbi. uiolen
tare nisi haberet cōtrariam potestātē arcen
tem adeo posset inducere i circūuenire. q̄
ualde pauci eēt quos nō deiceret. i ideo
p̄necessaria est custodia angelica. que cōpri
mat potestatem diabolicam. Ad illud q̄
obicitur. q̄ carentia angelici presidij auget
gloriam i triūphum. vō q̄ uerum eēt si ita
bene triūpharet homo absq; angelo sicut
cum adiutorio angelico. nūc autem nō ē ita.
Si. n. deesset ei angelicum subsidium mīto
frequētius uinceretur q̄ uiceret. i mīto me
lius est cum angelico presidio uincere q̄ si
ne presidio perdere. Et iterum p̄sidij an
geli nō excludit libertatem arbitrij. nec mi
nuit dignitatem gratie dei. i ideo nihil mi
nuit de substantia meriti uel premij. ul vō nō
bilitate triumphī quātum ad id quod ē sub
stantiale. Ad id quod obicitur q̄ nō con
uenit ex parte angeli. quia maior est qui re
cumbit q̄ qui ministrat. vō q̄ uerum ē quan
do minister recumbētī ministrat p̄p̄ seipm
Sicut seruus regis ministrat regi p̄pter ei
dignitatem i imperium. sed nō habet ue
ritatem quādo aliquis ministrat alicui habē
do respectum ad alium. sicut aliquādo aliq̄s

magnus miles deseruiat non tantus regi sed etiam toti familie. nec aliquem abicit nec o spicit ut ei no ministrat propter utilitatez p sone. non enim cōsiderat quis est. sed cuius seruus est. **Sic** in proposito intelligēdum est se habere. Angelus enim non homini ppter se ministrat. sed propter deum cui ge rit imagines. **Uel** aliter dici potest qd vbu3 illud intelligitur de ministerio subiectionis non presidētie. **Custodire** autem hominem et si ministerium dicat. magis tamen iportat angelum presidere homini qd esse subiectū. **Ad illud quod queritur** **Utruz** habeat a gratia uel a natura. **dicēdū** qd ab utroq3 ha bet. quia. n. de natura sua fortior ē homine et potentior. et similiter in gratia est excellē tior et stabilior adeo ut plus excedat hoiez qd excedat pedagog^{us} puuluz. **Ad** uenit an gelo et ex natura et gratia ut homo cōmitta tur eius custodie et tutele. **Ad illud qd ob icitur** ex parte dei qd domin^{us} ē custos perfe ctus. **qd** perfectio diuine custodie non ex cludit utilitatem custodie angelice. **Sicut**. n. deus operatur in omib3 rebus et tamē ei⁹ operatō operatōnes creaturaz non exclu dit sed conseruat et adiuuat. nec tamē eius operatio est imperfecta ut operatō nature create superfluat. **Sic** intelligēdū ē de custo dia. **Sic**. n. deus propter sue bonitatis mani festatōnem et ordinis sapientie ostensione3 creaturis cōmunicauit posse operari. et in ali as creaturas effectū suuz imprimere. ipso ta men non deferente sz coopante. **Sic** dedit angelis posse homine3 custodire. cu3 tamen a seruorum suorum custodia ipse nūq3 desi stat. quia tale posse competebat āgelice na ture et gratie. **Et** una istarum custodiarum alteri nō preiudicat. imo diuina facit ad an gelice custodie perfectōnem. angelica uero ad perfectōis diuine custodie manifestatō nes. **Ad illud quod obicitur** qd deus p se ipm debuit redimere. ergo per seipm debu it custodire. **qd** non est simile. **Redimere** enim eque magnū ē sicut condere. et ideo si cut nullus alius debuit eē conditor nisi de⁹. sic nullus alius debuit esse redēptor. **Custo dire** autem dicit aliquem effectuz beneficen tie qui magis est exterius qd interius. et ideo nō ē tantus. **Nec** ualet illud quod obicitur.

qd non minor est uirtus tueri bona qd acq rere. **qd**. n. qd illud tunc ueruz ē quādo conf uatio et acq3sio ē i prāte eiusdē vtutis.

Secundo queritur **Utrum** com petens fuerit angelum deputa ri ad custodiam homis cōditi. **Et** qd non uidet. angelus depu tatur ad custodiam homis ppter supplē dos eius defectus. sed in homine fm statuz nature institute nulli erāt defectus. ergo ad eius custodiam non debebat deputari aliq3 angelus. **Item** homo fm statum nature institute non erat magis pronus ad malum qd unus angelus in suis naturalibus cōsti tutus. ergo si angelus conditus nullius cu stodie est cōmissus nisi soli diuine. uidetur similiter qd nec homo in statu inocentie con stitutus. **Item** custodia dicit quādam cō fidētiā in custodiēte respēci custoditi. sed anima humana solus deus maior est nisi de prauetur per peccatū. ergo si homo in sta tu inocentie nulla culpa erat deprauatus non debuit ei per officiū custodie preside re aliquis angelus. **Item** si ad custodiaz homis instituti deputatur angelicus spiri⁹ ergo cum uirtus homis sit modo per pecca tum multipliciter deiecta. uidetur qd uni ho mini non sufficiat unius angeli custodia. er go si nunc uni homini lapsō sufficit unus. ui detur qd tunc non indigebat custodia alicui⁹. **Contra**. **ff** illud **Mathei. xxiij. Angeli eorum et. glo. Micro.** magna dignitas aiaz ut unaqueq3 ab ortu natiuitatis sue habeat ad sui custodiam angelum deputatum. si er go deputatio custodie angelice pertinet ad dignitatem anime. cum anima fm statū na ture institute dignior esset qd fm statuz na ture lapsē. uidetur qd si nunc habet angelū ad sui custodiam deputatum qd multo ma gis tunc. **Item** pronior est deus ad nise randum qd ad cōdemnādum. ergo si homo in statu nature institute habuit angelū ma lum tentantem. ergo multo fortius diuina misericordia debuit sibi dare angelum cu stodiētem. **Item** angeli deputati sūt no bis custodes ut per eorum opatōnem retra hamur a malo. sed homo in statu inocētie

indigebat a malo retrahi cum posset peccar
ergo debebat ab angelo custodiri. **I**tem
homo uiator committitur angelice custodie
ut per sustentationem et auxilium angelicus
et per subsidium eius operationis possit de
bono in melius ascendere. sed homo in sta-
tu innocentie proficere poterat. ergo uidetur
quod ad ipsius custodiam angelus deputari de-
bebat. **R.** vñ quod et si angelus deputatur
ad custodiam hominis ut in multis profit ei et
subueniat. specialiter tamen ad hoc deputat
ut ab inuisibili aduersario defendat. quia. n.
homo non habet colluctationem aduersus
carnem et sanguinem. licet aduersus mundi re-
tores et aduersus spūalia nequitię in celesti-
bus qui sunt hostes inuisibiles. Debz p op-
positum habere inuisibiles adiutores ad sui
ipsius defensionē. et quia aduersarius undiqz
impugnat nos. nam rationes seducit p astu-
tias. uoluntatem allicit per blanditias. virtu-
tes opprimit p uolentiam. Ideo bonus ange-
lus specialiter ad hoc nobis datur ut hominē
defendat ab oppressione contra uolentias.
ut hominē erudiat et dirigat contra fallaciā.
ut hominē exhortetur et incit ad bonū cō-
tra blanditias. quia igitur aduersari noster
diabolus etiam hominē instituto erat fortior
et astutior. et in pposito malitie pertinacior.
Ideo competebat homini dari angelica custo-
dia que comprimeret potestatem aduersari-
um. non sū solum statū nature lapsē sed in-
stitute. licet magis nunc qz tūc indigeret. **Uñ**
concedēde sunt rationes ad hoc inducte. **A**d
illud uero quod primo obicitur quod ange-
lus datur homi ad custodiam propter supplē-
dos defectus. vñ quod illa non est tota causa nisi
si large uocetur suppletio defectus. siue qz-
tum ad defectum qui inest. siue quātum ad
defectum qui pōt inesse ut non inest. Et lz
in primo hominē non esset defectus actualis
erat tamen in eo defectibilis. et si ex se nō
haberetur defectum. tamē precipitari poterat
per suum aduersariū. **A**d illud quod obi-
citur quod angelus non deputatur ad custodiā
alterius angeli. vñ quod et si angelus possit al-
teri angelo presidere. tamē ppric non dicif
ipm custodire. nam ille solus indiget custo-
dia qui pōt impugnari et p custodiam supe-
rare. uel absqz custodia perdi. et ille solus

debet custodire. qui nec pōt expugnari nec
perdi. **E**t hinc est quod angelus pōt deputa-
ri ad custodiam hominis instituti et non alte-
rius angeli. Nam angeli simul conditi sunt
et simul etiam qui beatificari meruerūt bea-
tificati sunt. et simul etiam qui peccauerunt
irrecupabiliter lapsi sunt. Et ideo angel nō
pōt deputari ad custodiam alterius angeli.
quia bonus post cōfirmationem non indiget
malo post obstinationem nō prodest. Ante
uero cōfirmationem et obstinationem nec e-
rat qui posset defendere. nec erat qui possz
impugnare. cum omēs eēnt equaliter uerti-
biles. In hominē uero uiatore secus est. nā
hominē existente in statu uertibilitatis et pu-
gne in qua poterat amittere uel lucrari. age-
lus in statu beatitudinis erat a quo non po-
terat cōmoueri. **A**d illud quod obicitur
quod menti humane q non ē p peccatū corrup-
pta solus deus debz prefici. vñ quod uerū est
v ea prelatōne que habz oppositam fuitutē
sic. n. homo cōditus soli deo dicebatur eē
subiectus. et solius dei erat seruus et nō alte-
rius. De prelatōne uero que attendit fm
excellētiā status et fm presidētiā respe-
ctu alicuius actus nō habz ueritatē. sic. n. an-
gelus preest angelo i quibus nūqz fuit pec-
catum. **A**d illud quod obicitur quod si hō ha-
buit angelum ad custodiam deputatum. quod
nūc unus homo debz habere multos. vñ quod
illud argumētum nō cogit. quia effectus an-
gelice custodie duplicif pōt crescere. ul p-
pter multiplicatōnem custodiētū. uel ppter
maiorē succursum custodiētis. Et ideo lz
homo lapsus maiori indigeat officio custo-
die qz institutus. tamen quia idem angelus
fz diuersas opportunitates pōt magis et ma-
gis succurrere et indigētiās releuare. **Nō** non
oportet p augmētationē indigētię in custodi-
endo numex custodiū multiplicare

Quercio queritur Utrum aliquis
angelus deputatus fuerit ad cu-
stodiam christi. Et quod sic uidet
per illud. ps. Angelis suis de-
mādauit d te ut custo. te i om. ui. tu. ergo si
hoc intelligitur de capite sicut glo. exponit
ibidem. patet. **Nē** sup illud Luc. xxij.
R. z

vacuū qñ quis plene se cōuertit ad eum. et si hoc restat q. qui maiora habet naturalia cum maioris gratie sit capax maiorez etiā habebit gratiaz. Et hoc uidetur sonare uerbu Platonis dicentis. q. dedit unicuique beatitudinis qñtū capax erat. ¶ Itē sicut grā est dispositō ad gloriā ita bona natura ē dispositō ad gratiam. s. deus ei q. h. aplio rem grām ampliorem dat gloriā. ergo ei qui habz meliora naturalia dat maiora gratuita. Si tu dicas q. non est sin. ille. q. grā meretur gloriā non sic natura grām. oñdū tūc quia qualiscūq. sit opatō dispositōis. hoc tam̄ uex est. q. gloria pfecte oplet naturam ita q. nullus in ea remanet appetit⁹ incōpletus. si ergo gloria implet nature capacitatem. aut natura magis capax magis habebit de gloria. aut non erit glorificata. si ergo fm maiorem capacitatem nature ē maioritas glorie et qñtitas glorie corrūdet qñtitatē gratie. ergo fm maiorem capacitatem naturalium attenderetur maioritas grē. ¶ Item finis imponit necessitatem his q. sunt ad finem. s. natura facta est ppter gloriā. nō ecōuerso. si ergo deus psciens et pdestinans facit aiām ad hoc q. eam glorificet. tantam dabit ei naturalium capacitates qñtā scit se ei datūz gloriā. aut si ultra uiuat. faciet aliquid frustra. q. si hoc ē falsū restat q. capacitas nature et qñtitas glorie se cōmentiantur. ergo redit idem q. prius. ¶ Contra. Eccl. i. fm datū suū pbet illā diligēti bus se. ergo uidetur q. distributō sapientie et gratie non pensatur ex pte suscipientis. sed ex pte dei oserētis. ¶ Itē possibile est eum q. meliora hz naturalia nihil hēre de grā. et oī tempe uite sue carere grā. eum uero q. habet miōra naturalia abundare in grā. q. si hoc est uex. ergo non est dispensatō grē fm mēsurā naturalium. ¶ Itē deus dat gratiam homi fm q. se pparat. ergo si habens miōra naturalia frequenter se melius pparat q. habens maiora. ergo uidet q. maiora suscipiat dona gratuita q. uis miōra habeat naturalia. ¶ Item q. meliora hz naturalia frequenter remanz in statu impfectōis. q. uero miōra frequenter assumit statu pfectōis siue religiōis. ergo si maior ē gratia in pfectis. patz q. ¶ Itē grā in no-

bis nullā potētiā ita principalit⁹ respicit sicut arbitriū libertatē. s. libertas arbitriū equaliter est in oibus. si ergo maior ē in uno q. in alio. nō ē a natura s. magis a distributōe diuina. ¶ Itē distributō grē dei pcedit ex uisceribus pietatis et misericordie. s. mie est magis opati ei q. magis miser ē. ceteris parib⁹. et q. magis indigz. si ergo ille q. habet miōra naturalia. indiget magis sustentari a grā q. q. hz meliora. ergo ubi nulla merita uel demerita pcedūt. deus ei q. miōra hz naturalia debz dare maiore grām. ergo distributō grē nō ē paise fm maiore capacitates nature. s. fm bñplacitum pietatis diuine.

¶ Rñō. Ad pdictoz intelligētā ē notādū. q. grāz dari fm maiore capacitātē naturalium pōt intelligi tripliciter. aut ita q. hoc qd ē li fm. dicat efficacitā calūtatē. et sic fm oēs ē falsū. q. naturalia n. sūt cā grē. aut ita q. dicat dispositōz cōgruitatē. et sic ubi nō ē obstaculū fm oēs ē uex. q. natura bona de cōgruo disponit ad grām. aut ita q. dicat dispositōz necessitatē. et sic fm omīez opinionē ē falsū. et a doctorib⁹ reprobātū. tum fm aliquoz opinioez aliqñ positū ē tāq. uerū. Rō aut huius positōis iuit ista. ipi enim ponebāt q. grā non erat aliud q. de⁹. et q. charitas non est aliud q. spūs. i. q. intentio grē uel charitatis nō erat nisi fm maiorem deputatōez aie. et remissiōez cupie q. obfistit ne anim⁹ possit pfecte cōiuri. et itō cupia oīno extincta aia tñ unū cōpñuz et pōt eleuari natura. et tāta dicit hēre grā. et ideo ponebāt q. finalit⁹ aia q. meliora habebat naturalia. maiore hēret grāz. s. huius positōis fūdamētū improbatū ē i pñō li. dist. xxvj. et apli⁹ improbatū ista dist. xxvj. ¶ Itē aut positō de se improbatū ē. et oīa bonos mores eē uidet. dū tñ trahit ei q. laborat pax et pax cō seruit qñtū ei q. magis. imo pl⁹ si maiora habeat naturalia p̄leuerat i grā. qd oīno absurdū ē. et p rōes pcedētes improbatū. Et itō ccedēde sūt rōes q. hoc oñdūt. p̄tia tñ rō nō cogit. q. i distributōe grāz nec capacitas nature nec ei⁹ idē gētia pñcipalit⁹ p̄fēf. s. diuine pñstatiōis dispositō et mēsurā. fm quem partitur deus mēsurā fidei. sicut Ar. ostendit. dicit. fm q. in sua p̄destinatione mēsus est ei.

offensio q̄ virtutis et dignitatis manifesta-
tio uel etiam alicuius instructio. ¶ Ad illud
quod obicitur q̄ dignitatis ē habere custo-
diam angelicam. Dicendum q̄ quedā sunt
dignitatis simpliciter. quedam uero sic sūt
dignitatis ut etiam annexū habeant aliquid
indignitatis siue infirmitatis. Custodiri au-
tem ab angelo ita dicit dignitatem in anima
respcū aliarum creaturarum que non com-
mittuntur angelice custodie. vt tamen dicat
imperfectōnem respcū beatorum qui aliena
custodia nūq̄ egerūt. et quia anime xp̄i non
ē attribuendum aliquid q̄ obroget eius bea-
titudinē. Ideo et si ab angelo custodiri aliquo
modo dicat dignitatem non tamen christo
debet attribui. quia simul cum hoc in custo-
ditio quādam importat defectibilitatem. ¶
Ad illud q̄ obicitur q̄ charius ē melius cu-
stoditum. Dicendū q̄ uerum ē quando illō
q̄ magis charum ē ita indiget custodiri si-
cut illō q̄ min⁹. Sic autem non ē in propo-
sito. nam xp̄i anima non sic indigebat cu-
stodiri que peccare non poterat. Vel aliter
potest dici q̄ de⁹ diligentius custodit aiam
xp̄i q̄ animam alteri⁹ hominis. plus enim
facit per seipm q̄ ulli anime faciat per se et
per angelū.

Quonsequenter queritur de secū-
do articulo. scilicet de annexis
angelice custodie. Et circa hoc
queritur tria. Primo queritur
Utrum angel⁹ propter nostram obstinatō-
nem subtrahat custodie beneficiū. Secun-
do queritur Utrum ex nr̄a beatificatōe ac-
creseat ei nouū gaudium. Tercō queritur
Utrum angel⁹ custodiens ex damnatiōe custo-
diti incurrat aliquod detrimentum.

Circa primū sic proceditur et oñ-
dis q̄ angel⁹ subtrahat ab ho-
mine custodie beneficiū prop-
ter obstinatōem per illō. **Re. li.**
Curauim⁹ babilonem et non ē curata. dere-
linquam⁹ eam. ibi glo. Dedici sūt angeli
quos a nobis repellim⁹ dū eorū consilio nō

acq̄rescim⁹. ¶ Item per aliam glo. oñditur
illud idem ibidem glo. Laue nequando re-
linquat te medicus. Si enim reliquerit pa-
tet q̄ abscessio medici damnatio tua sit. er-
go angelus hominem quem custodit aliquē
derelinquit. sed hoc non est nisi quando ob-
firmat faciem suam per obstinatōem. ergo
re. ¶ Item Damas. dicit q̄ antichristus ca-
rebit angelorum presidio. et hoc non ē nisi
quia ip̄e erit obstinatus in malo. ergo uidet⁹
q̄ presidium custo- die obstinatis subtrahat⁹
ab angelis. ¶ Item angelus neminem
inuitum potest compellere ad bonum. sed
obstinatus factus est inuitus ad bonum. er-
go frustra circa ip̄m laborat angelus. ergo
si stultus est qui aliquid frustra facit maxie
qui hoc nouit. uidetur q̄ propter obstinatō-
nem perdat homo angelicū presidium. ¶
Item maioris benignitatis et misericordie
deus est q̄ sit angelus. sed deus prop-
ter peccati cōmissionem relinquit cordis humani
habitatulum. ergo multo fortius uidetur q̄
propter obstinatōem angelus subtrahat
ministerium. ¶ Item propter rebellionem
et obstinatōem excommunicatur quis et eici-
tur extra cetum fidelium. et subtrahitur ei o-
rationum ecclesiasticarum beneficiū. ergo si
tantus zelator iustitie uel maior est angelus
q̄ sit ecclesie prelat⁹. et prelat⁹ a rebeli et
obstinato subtrahit beneficiū cōmuniois
et orationis. uidetur q̄ multo fortius angel⁹
subtrahat presidium custodiōis. ¶ Item
gravius peccat ille cui suggerūt bona et fa-
cit mala q̄ qui facit mala sine aliqua exhor-
tatōe bonorum. et hoc propter contemptū.
ergo obstinatus in malo grauius peccat qm̄
concepta exhortatōe angeli persistit i ma-
litiā q̄ si esset omino ab angelo derelictus.
ergo si angelus bonus non debet aliquid fa-
cere quod uergat in malum eius quem cu-
stodit. uidetur q̄ ex quo obstinatus est non
debeat eum amplius custodire. ¶ Contra.
paratior est bonus angelus ad cōseruandū
in bono q̄ sit malus angelus ad precipitan-
dum in malum. sed malus angelus quantū-
cūq̄ homo sit bonus usq̄ ad mortem non
desinit ip̄m infestare. ergo uidetur q̄ nec
bonus quantūcūq̄ malum usq̄ ad mortem
K 3.

cum ordo inferior in nullo dono aliquo su-
perior ordinis excellat a nullo debz denomi-
nari. si aut dicitur respectu aliorz donoz. tunc
aut dona angeloz erunt inaequalia. aut a nul-
lo fiet denominatio. s; dona gratiaz in eode
sunt equalia sicut infra patebit in tercio. er-
go a nullo donoz potest denominari inferior
ordo. ¶ Item in imagine reformata dilectio
adequatur cognitioni. ergo si ordo cherubin
denominatur a plenitudine scientie. erit i eo
similiter plenitudo dilectionis gratuite. er-
go nomen cherubin et seraphin eidem or-
dini angeloz debet attribui et non aliis.

¶ Item cum ordo cherubin denominatur a
plenitudine scientie. aut respectu inferioru
aut respectu superioru. non respectu inferioru
qa talis cognitio in eis non est nobilissima. de
nominatur ergo a cognitione respectu superioru
sed hec cognitio est sapientia. ergo denomi-
natur a plenitudine sapientie. s; sapientia e
excellensimū omnium donoz. ergo cheru-
bin denominatur ab excellentissimo dono.
ergo uidetur qd sit ordo supremus. vel qd di-
gnior ordo non denominetur a digniori noie.

¶ Item cum angeli habeant quedam noia
que sunt eis propria. quedam que sunt omni-
nia. quedam q sunt propria et possunt ee co-
munia. queritur que sit istorz nominu ratio
et differentia. ¶ Rñ. Ad horz intelligentiaz
est notandum. q angeli nominari possunt p
ea que sunt eis naturalia. nominari etia pnt
p ea que sunt eis gratuita. nominari etia pnt
p aliqua q quodammodo sunt eis naturalia quo-
dammodo gratuita. Si denominantur p ea que
sunt eis naturalia. cum eoz natura non ino-
rescat nobis in singulari s; in omni. sic ha-
bent nominari nominibus omnibz sumptis a
natura et forma omni. Et hoc dupliciter. uel
a omni remoto et sic dicuntur celestes esse
tie. uel a comuni propinquo et sic dicuntur ce-
lestes spūs. Si autem denominatur fm dona
gratuita. sic qa in ipis differentem hnt sta-
tum et gradum et ita distinctiōem. sic p illa
habent ordines nominari nominibus propriis.
ppriis inquam siue respectu donoz siue re-
spectu aliorz ordinu. sic dicuntur seraphin et
troni. Si autem fiat denominatio ab his q
possunt esse naturalia. vno modo accipiendo
naturalia. et alio modo accipiendo gratuita. sic

nominata possunt esse omnia et propria. noia
inquam omnia bonis et malis. et propria bo-
nis. sicut principatus et potates que si dicantur
a naturali proprietate ueniunt demonibz.
si uero a dono gratuito ueniunt sanctis spi-
ritibus. uel omnia oibus ordinibus. propria
uero aliquibus sicut angeli et uirtutes. Si
enim dicantur a naturalibus donis. utpote a
simplicitate scientie. et fortitudine potentie.
sic qa hec duo sunt in oibus omnes possunt
dici angeli. s. habiles ad reuelandū. ois etia
uirtutes. i. fortes ad opandum. Si autem di-
cantur a dono gratie fm q sunt ad hec offi-
cia specialiter deputati. s. ad misteria reue-
landa et miracula facienda. sic sunt quorūda
ordinu nomina propria. Ex his igitur colligit
qd denominatio angeloz quantum ad nomina p
propria singulis ordinibus sumpta est a donis
gratiaz. fm diuersos status et gradus in q
bus distinguntur et ordinantur sicut predictus ē.

¶ Primo modo aut accipiendi nomina illa. tria sunt
consideranda. Primum quidem qd nūc donum
dignius ē altero. sicut charitas dicitur esse
donū excellens inter alia. Secundum uero est
qd ordo superior in oibus donis excellit in-
feriores. Tertiū uero est qd denominatio debz
fieri a digniori. fm hoc igitur cum nouem
sint status in quibz ordines angelici habeant
disponi fm diferentes gratuitoz pcellētiā.
ordo supremus uendicat sibi nomē a dignis-
simo dono et statu. ordo sequens a dono et
statu magis accedendo ad sumū. et hec est
plenitudo scientie. et sic de aliis descendēdo
usqz ad infimū. vno in denominatione conside-
ratur duplex excessus. et doni ad donū. et
ordinis ad ordinē. et isto uult dicere Bre.
qd vnusquisqz ordo eius rei censetur noie
quā plenius accipit in munere. plenū inquam
respectu inferioru. nisi donū illud sit tante
dignitatis et excellētie qd ab ipso debeat de-
nominari aliquis ordinis superior. sicut pz qa
ordo cherubin plenius accipit charitatē qd
aliquis inferior ordinis. ab ipa tamē non de-
nominatur. qa cum sit donū pcellensimū
excellensimū ordinis appropriat. ¶ His ui-
sis facile est respondere ad obiecta. ¶ Ad
illud enim qd obicitur qd non sint notū. vō qd
uerū est de cognitione que est p acquisitionē.
sed non est uerū de cognitione qd ē p reuelatōē.

inueniendo ad bonum. **A**d illud quod obi-
ciatur q^d deus deserit habitaculum cordis p
pter peccatum. Dicendum q^d non est simi-
le. quia peccatum priuat gratie habitum p
quem disponitur anima vt homo sit dei
habitaculum. 7 ideo efficit cor hominis in-
eptum ad hoc q^d in ipso habitet deus. habi-
tatio enim dei in eo in quo habitat requirit
dignitatem. Custodia vero angeli in custo-
dito non exigit dignitatem. sed potius re-
spicit indigentiam 7 necessitatem. **A**d
illud quod obicitur q^d ecclesia subtrahit o-
rationis beneficium ab eis quos excommuni-
cat. Dicendum q^d hoc facit ad ipsorum con-
fusionem 7 correctionem sicut infra patz cu
agitur de excommunicatione. Nunq^m tamen
subtrahit omnino orationum beneficium. sic
et in proposito intelligendum est q^d angel^{us}
aliquando iusto iudicio dei non compescit
hominem quin ambolet in inuis 7 abhomi-
nationibus et ignomie passionibus fm im-
petus cordis sui. nunq^m tamen sic definit
quin aliquo modo a malo retardet. licz non
omnino impediatur. **A**d illud vero quod
obicitur q^d ex hoc peccatum hominis ag-
grauatur. Dicendum q^d sicut peccatum ex
dei misericordia 7 patientia thesaurizat si-
bi iram. 7 conuertit misericordiam dei ad cu-
mulum reatus sui. hoc non est a deo s3 ab
ipso peccatore. dei tamen iudicio permittit
te. sic 7 in proposito intelligendum est se
habere. Potest etiam dici q^d nunq^m sic con-
uertitur peccator in malum quin melius sit
sibi custodiri q^d deserui. quia 7 si contemptus
aggrauet peccantis reatum. tamen frequen-
tatio peccatorum quam homo incurreret si
angelus deferret aggrauaret multo forti^{us}
q^d contemptus. **C**redendum est eniz q^d
multis modis angeli nos custodiunt 7 stude-
ant promouere ad bonum. 7 studeant retra-
here a malo quauis hoc non participat he-
betado spiritus viri. propter quod multi su-
perbiunt 7 multi sunt ingrati. 7 frequenter
sibi attribuunt quod est ex beneficio angeli
co. et ex hoc min^{us} efficiuntur digni ut ab an-
gelis adiuuentur. 7 prop^{ter} hoc perutile est effe-
ctus angelice custodie nosse 7 itelligere.

Onsuerunt enim a magis. xii.
effectus assignari qui eliciuntur
a scripturis. **P**rimus est pro-
delictis increpare. **Iud. xij.** A-
scendit angelus domini de galga ad locum
flentium 7 ait. Eduxi uos de terra egypti 7
post. 7 non audiuistis uocem meam. **S**e-
cundus est a vinculis peccatorum absoluer^e
Act. xij. Angelus astitit 7 post. ceciderunt ca-
thene de manibus eius. hoc tamen intelli-
gendum est dispositiue. **T**ercius est im-
pedientia ad bonum auferre. q^d signatur
Exo. xii. ubi angelus percussit primogeni-
ta egypti. **Q**uartus est demones arcere
Iob. ultimo. Demonium ab uxore mea
compescuit. dicit **Iob. de raphaele.** **Q**uintus
est docere. **Dan. ix.** nuc egressus
sum ut docerem te 7 intelligeres. **S**e-
xtus est secreta reuelare. **Genes. xviii.** tres
angeli mysterium trinitatis 7 unitatis ex-
presserant 7 ibidem sequitur unde celare
posuit absolute. **S**eptimus est conso-
lari. **Iob. v.** Forti animo esto. in pximo est
ut a deo curetis 7 cust. **O**ctau^{us} est iⁿ uia dei
cofortare. **3. R. xix.** Surge 7 co. gradis. n.
rest. **9.** **N**onus est iⁿ uia deducere 7 con-
ducere. **Iob. v.** Ego ducam 7 reducam
9. **D**ecimus est hostes deuicere. **Ysa. xx**
xvii. Egressus angelus domini percussit
in castris assyriorum. **U**ndecimus tenta-
tiones mitigare. 7 hoc signatur **Genes. xx**
xii. Ubi Jacob luctatus est cum angelo ubi
benedictione accepta confortatus est post lu-
ctam 7 emarcuit neruus femoris eius. **D**uo-
decimus est orare 7 orationes deferre.
Iob. ultimo. Quando orabas curz lachry-
mis ego obtuli **9.** **N**on omnes sunt effe-
ctus custodie angeli ex quibus omnibus tam
deo q^d angelis debem^{us} esse obnoxii 7 grati

Secundo queritur Utruz ex
beatificatione custoditi ange-
lo custodienti amplificetur
gaudium. **E**t q^d sic uidetur
Luc. xv. Gaudium est angelis
dei super uno peccatore **9.** **E**x hoc textu

assumi. et ex eis angelorum ordines restaurari.

Contra maior est unitas in superna hierusalem quam in ecclesia militanti. Sed nunc in uia ordo hominum non admittit intra sui unitatem diuersum in natura. ergo uidetur cum homo differat specie ab angelo quod ex angelis et hominibus non debeat fieri unus ordo. **I**tem sicut ordo notat quandam differentiam inter eos qui sunt ordinum diuersorum. sic ponit conuenientiam inter eos qui sunt eiusdem ordinis. quod patet ex ipsa diffinitione ordinis sed plus differt homo ab angelo quam differt ordo infimus a supremo. si ergo angelus superioris ordinis et infimi non possunt in eodem ordine collocari. multo minus de hominibus et angelis idem ordo integrari. **I**tem corpus nunquam sublimatur ad dignitatem spiritus. ergo nunquam debet ibidem collocari corpus humanum ubi collocatur spiritus angelicus cum semper sit minus dignum quamcumque gloriosum. si ergo qui conueniunt in ordine conueniunt in sedium collocacione. uidetur ex hominibus et angelis eundem ordinem constare non posse. **I**tem angelus in naturali capacitate excellit animam. sed gratia data est angelis secundum sue nature capacitate. sicut supra dictum fuit et magister dicit in libro. ergo cum non possit dari gratia animabus supra suam capacitate. nunquam possunt anime et angeli in gratuitis aequari ergo nec ex eis idem ordo constitui. **R**espondeo Ad predictorum intelligentiam est notandum quod si predictus fuit. ad perfectionem ordinis duo concurrunt. natura. scilicet et gratia. natura tamque fundamentum et dispositio. gratia uero ut complementum et consummatio. Et quia aliquid tunc dicitur esse secundum quid quando est in sola dispositione. tunc esse simpliciter quando est in sua perfectione cum demones et angeli in naturalibus conueniant. dicitur aliquando demones fuisse de diuersis ordinibus angelorum. quous nunc quod plene fuerit in aliquo ordine. unde hoc intelligitur secundum quod non simpliciter. quia uero homines possunt ad eminentiam gratie et glorie in qua sunt angeli eleuari. potest ex hominibus et angelis ordo constitui. quia quous non conueniant in natura. assimilantur tamen et conueniunt in gratia. et per hunc modum reparatur angelorum ruina. Et si tu obicias quod non potest esse conformitas in perfectione ubi non est conuenientia in preambula

dispositione. respondetur quod hoc non habet locum in proposito. quia illud uerum est in dispositione necessitatis non autem in dispositione solius congruitatis. **C**oncedendum est igitur quod sicut de singulis ordinibus aliqui ceciderunt. sic etiam singuli ordines per homines restaurabuntur. sicut prime rationes ostendunt. **A**d illud ergo quod obicitur in contrarium. quod ad unitatem ecclesiasticam non admittit homo rem alterius speciei. respondetur quod non est simile. quia nullum animal inuenire potest homo sibi simile in conformitate rationis. homo autem et angelus in participatione rationis conueniunt. et quod plus est in deformitate glorie. Et ideo possunt in eandem societate et eiusdem societatis ordinem conuenire. cum maior sit unitas uoluntatum quam facierum. et plus facit ad unitatem pacis. et societatis et ordinis conservandam. **A**d illud quod obicitur quod plus differt homo ab angelo. respondetur quod uerum est de deformitate que opponitur unitati nature sed non est uerum de deformitate que opponitur unitati gratie in statu et dignitate. unitas autem ordinis plus respicit hanc precedentem. et ideo illud non ualet. **A**d illud quod obicitur quod corpus non sublimatur ad dignitatem spiritus. respondetur quod uerum est. sed ex hoc tamen non sequitur quod non debeat locari cum angelis. sicut enim in statu uie et meriti anima sequitur locum corporis. et in terra habitat cum sit nata esse sursum. sic econtra in statu patrie et premii corpus sequitur locum spiritus. et ibidem erit ubi natus est esse ipse spiritus. non propter se sed propter eum cui coniungitur. et ideo in eisdem sedibus locatur cum angelicis spiritibus. ad quem dignitatem per gratiam est humanus spiritus sublimatus. **A**d illud quod obicitur quod angelus habet capacitatem maiorem quam anima. respondetur quod ratio illa calumnia bilis est. et quantum ad maiorem. et quantum ad assumptiones. quous nunc. angelus excedat animam in naturalibus secundum compactiones creature ad creaturam. tamen secundum operationem ad trinitatem sumam cuius est imago angelus et anima. non oportet esse precellentiam. cum magis uideatur humanam naturam exaltatam quam angelicam tum per gratiam unionis in christo. tum etiam per gratiam comprehensionis in uirgine beata. sed esto quod adhuc ista propter haberet uirtutes adhuc remanet in assumptione dubietas.

quod fuerit ab initio. quous plures nunc diligant
quod tunc. Sed quia illud non uidetur ad hoc
multum probabile quod angelis accrescat ma-
teria quin etiam aliquo modo intendatur et
gaudium. Ideo est tertius modus dicen-
di quod in angelis nullo modo accrescit gaudium
in quo consistit premium substantiale. quia
quantum ad illud perfecte beati sunt. Sed
gaudium in quo consistit premium accidentale
le accrescere potest non solum extensue vix
etiam intensue. Etiam ratione boni proprii
et ratione boni coniuncti. quia ministrando a-
liis bona opera faciunt in quibus premium
accidentale merentur. uel etiam concius su-
os ad beatitudinem producit super quibus
absque dubio gaudent et congratulantur. Et
hec posito tertia uidetur esse probabilior. et
fuit hanc patet. R. ad partes oppositas. Na-
rationes ostendentes quod ex nostra beatitudi-
ne angelis accrescat gaudium concludunt so-
lum de gaudio accidentali quod est circa bo-
num in quo tamen non consistit essentialis
premi augmentatio. Rationes uero ad
oppositum procedunt siue concludunt de gau-
dio substantiali ratione cuius est angelus p-
fecte beatus. et quod respondet quantitati ha-
bitus et quod est circa bonum increatum. et
hoc quidem non crescit in eo sicut ille ratio-
nes ostendunt. Ultima tamen ratio non co-
cludit quod homo possit gaudium angelicum
impedire. quia sicut iam melius patebit sic
angelus congratulatur de hominum salute ut
tamen non tristetur de damnatione. Et ita
nostre salutis impedimentum nullum in an-
gelico gaudio uel premio ponit defectum.
nullum tamen inconueniens esse uidetur si
concedatur quod impediri possit ipsius angeli
aliquod accidentale gaudium. sed illud me-
lius declarabitur per consequens problema.

Quero queritur Utrum ex
damnatione custodiri incur-
rat angelis detrimentum.
Et quod sic uidetur. 3. R. xx.
scribitur Custodi istos qui
si lapsus fuerit erit anima tua pro
anima illius. Ex quo colligitur quod dominus

ex pacto committit ad custodiendum quod si cu-
stoditus amittitur de manu custodis requi-
ratur. si ergo homo perditur uidetur quod an-
gelus ipsum custodiens incurrat salutis sue
periculum. et hoc uidetur dicere Origenes
numeri. xxv. Inimici sunt bebel. glo. primus
est angelus bonus qui pro delictis culpatur
et pro benegestis laudatur. Item ysa. xx.
xiii. Angeli pacis amare flebunt. Constat
autem quod non flebunt nisi propter miseria-
rum et damnationem hominum. ergo si illis ma-
xime compatiuntur quos custodiunt. uidetur
quod de damnatione illorum incurrant gemitum
uel plactum. et ita aliquod gaudii detrimen-
tum. Item si oppositum est causa oppo-
siti. et propositum propositi. sed saluatio ho-
minum custoditorem generat in angelis cu-
stodientibus gaudium et congratulationem.
ergo condemnatio generat damnum et co-
passionem. Item sicut completio desi-
derii delectat animam ita etiam frustratio
contristat. sed angelus quia cupit saluari eum
quem custodit gaudet cum ille saluatur. quia
desiderium eius impletur. ergo cum ex eius
damnatione frustretur. ergo et. Item pe-
na Arrii semper crescat propter multiplica-
tionem eorum quos per errorem suum ad
damnationem trahit. ergo per oppositum
ex nostra saluatione crescit angelorum pre-
mium nos custodientium. si ergo nos da-
mnamur cum ipsi gloriari debeant in nobis
siue de nobis. uidetur quod patiantur glorie o-
trimentum. Item angeli mali gaudent dum
possunt pertrahere hominem ad supplicia.
et hoc est quod homines odium quos exerci-
tant et tentant. ergo si boni angeli diligunt
illos quos custodiunt. uidetur quod per opposi-
tum doleant. Contra. bonus angelus est
beatus. sed beatus est cui ad nutum cuncta
succedunt. ei autem quod homini est non potest
accidere aliquod detrimentum. ergo uidetur
quod ex damnatione eorum quos custodiunt nul-
lum detrimentum incurrant. Item angelus
bonus uoluntatem suam diuine uoluntati co-
format. ergo si deus non uult saluare nisi pre-
destinatos. uidetur quod nec angelus bonus. er-
go si nullus predestinatus damnatur. nullus
damnatur nisi quia angelus bonus damnari

uelit. ergo uidetur q. ex nullius damnatio-
ne tristetur. ¶ Item dolor et tristitia non
est sine pena. et pena non est sine culpa pre-
uia. sed in beatis angelis nunq. fuit culpa.
ergo nec fuit nec potest esse tristitia. ¶
Item angelus non magis meretur in mini-
strando bono q. malo cum ex uoluntate e-
qualiter dona ministrat utraq. ergo si re-
muneratio pensatur fm meritum non mi-
nus remuneratur angelus cum custodit pre-
scitum q. cum custodit predestinatum. er-
go uidetur q. ex nullius damnatione ullum
incurrat angelus detrimentum. ¶ Iuxta
hoc queritur. Utrum angelus uelit illum
quem custodit saluari cum reuelatum est si-
bi ipsum esse prescitum. Si non uult ipm
saluari. ergo uidetur eum custodire inuite.
Si uult. ergo uidetur q. uoluntas eius uo-
luntati diuine non conformetur. nec q. eti-
am impleatur. ¶ Item cum custodit pre-
scitum quero quod premium ei ex hoc red-
ditur. Substantiale non constat. accidenta-
le non ut uidetur. quia illud consistit circa
saluationem eorum quos custodiunt. sicut
patet in premio aureole quod habent pre-
dicantes. ¶ Responso. Ad intelligenti-
am predictorum est notandum q. circa hoc
diuersimode senserunt diuersi. ¶ Qui-
dam enim dicere uolunt q. angeli beati ex
damnatione eorum quos custodiunt etsi
non incurrant detrimentum glorie. concipi-
unt tamen gemitum misericordie. quia
uis enim sint ex sublimitate glorie immor-
tales sint et impassibiles. non sunt tamen in-
compassibiles. et hoc accipiunt ex quodam
uerbo Bern. qui uidetur hoc dicere. Et di-
cunt uerbum ysaie superius dictum sic in-
telligendum esse. Sed illud non uidetur in-
telligibile quomodo aliquis possit compati
et non pati. Nec illud uidetur probabile q.
angeli aliqua pietate et misericordia flecta-
tur ad reprobos cum ipsi maxime celent
iustitiam et diuinam gloriam. utpote qui iaz
sunt constituti in perfecto statu iustitie. pro-
pter quod dicit Gregori⁹ dicit in quadam
homelia q. ad reprobos non habent com-
passionem iustorum anime. At enim sic

Iustorum anime et si nature bonitate sue mi-
sericordiam habent iam nunc actoris sui iu-
stitie coniuncto tanta rectitudine constri-
guntur ut nulla ad reprobos compassione
moueantur. loquitur de beatis. ¶ Et pro-
pter hoc alia est positio q. angeli custodien-
tes ex damnatione eorum quos custodiunt
nec concipiunt gemitum. nec incurrunt ali-
quod glorie detrimentum. Gemitum non
concipit propter plenitudinem gaudii qd
adeo perfectum est ut nullo modo accipiat
amixtionem contrarii. Detrimentum etia
non patiuntur propter stabilitatem boni ad-
epti. nihil enim habent quod possint amitte-
re. nec ex parte meriti. nec ex parte pre-
mii cum sint in gloria et iustitia confirmati.
et quoniam detrimentum dicit amissionem
alicuius boni habitii. ideo ex nullo euentu
detrimentum aliquod possunt pati. Et con-
cedende sunt rationes que ad hoc inducun-
tur. ¶ Ad illud quod obicitur q. deus re-
quireret animam custoditi de manu custodien-
tis. Dicendum q. uerum est cum perit pro-
pter custodis negligentiam. et quia in bonis
angelis nulla cadit negligentia. ideo o ma-
nu ipsorum nullus damnatus requiritur. Et
propterea uerbum Orige. quod sequitur
si simpliciter intelligatur est falsum. Nullo
enim modo angeli beati boni culpabuntur.
nec in iudicium adducentur. Nisi forte quis
dicat hoc debere intelligi q. adducerentur
in iudicium non ad suam damnationem.
sed ad manifestandum q. reprobi ex sua
sunt damnati malitia. non ex suorum cu-
stodum negligentia. Vel nisi quis intelli-
gat uerbum Orige. ut angeli dicantur ibi
prelati. Et per hunc modum illud ysa. qd
subsequitur potest intelligi uel exponi. ut
angeli pacis dicantur ibi boni prelati. Si ta-
men quis intelligit de angelis beatis fm ue-
ritatem amaritudo fletus non indicat ueri-
tatem doloris. sed conformitatem notat
in signo uel effectu exteriori. Et potest il-
lud intelligi per antropospaton. sicut dici-
tur deus tactus fuisse dolore cordis intrin-
secus Genesis. xii. ¶ Ad illud quod obici-
tur q. si oppositum est causa oppositi et.

Dicendum q̄ ista maxime habet instanti
am ubi alterum inest per naturam. ⁊ quo-
nia angelus beatus est susceptibilis gau-
dii sed non tristitie. ideo gaudere potest de
salute quāvis non tristetur de damnatione
¶ Ad illud quod obicitur q̄ frustratio de-
siderii contristat. **D**icendum q̄ tunc desi-
derium frustratur quando quis aliquid ap-
petit in omnem euentum siue absolute. et
illud non euenit. Quando uero appetit
sub conditione et illa conditio non stat. si
illud quod appetit non euenit propter hoc
non dicitur desiderium frustratum ⁊ sic est
in proposito. Nam angelus appetit eum
quem custodit beatificari si ipse uoluerit
fideliter christo adherere. et hoc nunq̄ fal-
lit quin eueniat. Et quia ille qui damnatur
recedit ab opposita conditione. ideo in de-
siderio angeli nullam ponit frustrationem.
nam non ad id peruenit quod sibi angelus
appetebat. ¶ Ad illud quod obicitur q̄
ex nostra saluatione crescit angelorum pre-
mium. **D**icendum q̄ uerum est q̄ crescit
premium accidentale. non tamen sequitur
ex hoc q̄ ex defectu salutis incurrat an-
geli detrimentum. quia detrimentum vel
damnum ē respectu rei iam habite. Si autē sit
respectu rei habende hoc solum est quan-
do ex impedimento aliqua remanet indi-
gentia ⁊ imperfectio in eo qui impeditur.
¶ Hic autem non est sic in proposito. quia
quantūcūq̄ ille qui custoditur damnetur.
nihilominus angelus habet suum premium
solutum. ⁊ quantum ad gaudium quod ha-
bet in deo. ⁊ quantum ad gaudium quod
habet in seipso. siue de bono proprio.
Gaudebit enim de bonis operibus que cir-
ca illum fecit quem custodiuit. Et quan-
tum est etiam aliquod gaudium quod ha-
bet in alio. quia cum unus cadat alter co-
ronam suam accipit. sicut fuit expositum in
primo libro. Et si ruina angelica non repa-
ratur ex illo quem custodit. reparabitur ex
alio. Quāvis ergo propter culpam illius
ne de eo gaudeat patiatur impedimentum.
Et ex tali tropo fortassis dicat **Origenes**

ipsum esse culpandum. nullum tamen ex
hoc incurrit detrimentum. ¶ Ad illud
quod obicitur q̄ angelus malus gaudet de
damnatione. ergo ⁊. **D**icendum q̄ non
est simile. quia sicut non est reperire ma-
lum omnino impermixtum bono. est ta-
men reperire bonum omnino impermi-
xtum malo. Sic reprobatio angelorum
aliquo modo admittit gaudium licet impu-
rum. sed perfecta beatificatio nullum pati-
tur secum tormentum vel gemitum. ¶
Ex predictis patent illa duo que ultimo
queriebantur. scilicet de uoluntate et pre-
mio angelorum custodientium malos. Uo-
lunt enim malos quos nouerunt esse presci-
tos uoluntate absoluta damnari. quan-
tum autem in se est uellent saluari. Et ideo
non custodiunt inuit. quia quāvis sciant se
frustra laborare ad perducendum eos ad
salutem. tamen sciunt se fructuose labo-
rare in hoc q̄ retrahunt ne incurrant maio-
rem damnationem. ¶ Quadruplex enim
consuevit principalis effectus custodientie
assignari circa animas. ¶ Unus est ut pro-
ficiat anima in bonum gratie. ¶ Alius ut
non cadat in malum culpe. ¶ Tercius est
si cadat q̄ postmodum resurgat. ¶
Quartus est ne totiens in tantum malum
cadat quotiens vel ad quantum aduersari-
us incitat. ¶ Posset tamen aliter dici q̄
non est angelis reuelatum qui ex eis quos
custodiant saluari debeant uel damnari.
¶ Hoc tamen non est certum. ¶ De pre-
mio uero. **D**icendum q̄ sicut duplex est fi-
nis artificis Unus in se ⁊ alter in alio. Sicut
patet in rhetorica cuius finis est loqui or-
nate. et hic est finis in se. Et alter alii p-
suadere. et hic est finis in alio. Sic est du-
plex premium angeli accidentale. Unum
quo gaudet de bonis operibus que fecit.
Aliud quo gaudet de salute eius quem cu-
stodiuit. Et quemadmodum artifex si
habeat primum et careat secundo. nihilo-
minus perfecte dicitur habere methodum
si ex contingētibus nihil amisit. Sic ange-
lus qui fideliter custodiuit eū q̄ ex culpa sua

damnatur perfectum habz meritū ⁊ premi-
um dum de bonis suis operibus gloriatur.
gaudium autem illud quod est de multipli-
catōe bonorum operum non est substan-
tiale cum non sit de sūmo bono. sed acciden-
tale. nec tamen est aureola. quia non omne
premium accidentale est aureola s; illud so-
lum quod habz preexcellētiā.

In parte ista sunt dubitatō-
nes circa litteram. Et prio-
queritur de hoc quod dicit
Hieronym⁹. q; unaqueq; a-
nima ab ortu natiuitatis ha-
beat angelum delegatum. Videtur enī fal-
sum. quia cum anima paruuli in ortu sue na-
tiuitatis nō possit mereri nec demereri. nec
sit capax discipline. uidetur q; frustra ange-
lus se occupet circa illum pro illo tempore.
sicut si aliquis doctor uellet erudire paru-
lum uagitantem. q; si tu dicas q; angelus
custodit non erudiendo quantum ad spiritum
s; defendendo quantum ad corpus. Tunc ui-
detur q; cum in pari periculo sit puer non
natus ⁊ natus quantum ad corpus q; uideat
custodiri ante natiuitatis ortum. **R.** Di-
cendum q; sicut dicit Hieronymi auctoritas
intelligendum est q; ad custodiā hominis
angelus deputatur ab ortu natiuitatis. ⁊ nō
solum intelligit de natiuitate ex utero. sed
etiam de natiuitate in utero. **extūc.** n. nō an-
tea debz angelica custodia circa eum q; na-
sciturus est deputari. quia illa custodia prin-
cipaliter respicit spiritus q; corpus. Et ideo
non debz spūalem angelum ad sui custodiā
habere anteq; spūs infundatur. debz etiā
differre. quia tūc defendere potest ⁊ adiuua-
re magis tamē fm tempa diuersa. **om.** n.
est in utero paruulus potest intererī ⁊ da-
minari. dum est extra uterū ante adultāz eta-
tem pōt a baptismo impediri. dum est in
adultā etate ad diuersa pōt peccata protra-
hi. Contra hec omia in his tribus statibus
patz sibi angelica custodia deputari ut per
eam ab his malis possit erui. ⁊ ab aduersa-
rio defendi. ⁊ hi effectus satis sunt plani q;

sunt p liberatōnem a malo. **Item** autem
paruulus q; diu carz usu rōnis aliq; occultū
effectum beat quātūz ad hāitatōnem ⁊ dire-
ctōnem in bonum assignare ē difficile. sed ne-
gare nō ē tutum. **Item** querit de hoc qd
dicit Constat omēs angelos in cognitōem
diuinorum mysteriōrū fm processum tēpis
profecisse. Hoc enim uidetur esse **3. Bre.**
qui dicit in dialogo. Quid est qd non uide-
ant. qui uidentem omia uident. Si ergo ui-
derūt q; a pīcipio tēpis exemplar diuinū. ui-
detur q; in nullius cognitōne defecerūt. Si
tu dicas q; intelligit de omnibus que sunt
v necessitate salutis. sicut **Aggr** in littera.
Obicitur contra hoc. q; unum solum ē
illud quod est v essentia salutis. ergo nō de-
beret dicere rōne illius q; omia sciant quasi
beatitudo esset in multis. Preterea si illud
exemplar diuinum est ratō oīum. ⁊ qui co-
gnoscat rātōnem rei cognoscat ipsam rem.
uidetur q; angelus omēs res creatas cogno-
scit dum illud unum cognoscat. et si profce-
runt fm processum temporis. ergo uidetur
q; eorum cognitio subiaceat transmutatio-
ni temporali. ⁊ ita non uidentur esse beati.
Responsio. Dicendum est q; cognitio
in angelis. quedam a natura est. quedam ē
a gratia. Cognitio uero que est a natura
duplex est. Quedam enim dicitur a natu-
ra quia naturaliter inserta. ut cognitio eoz
que sunt de prima mundi constitutōne. Et
quantum ad hanc angeli non proficiūt nec
deficiūt. quia quantum ad hanc habuerūt
plene species omnium. **Alio** modo co-
gnitio a natura dicitur cognitō que est per
naturalem potentiam. siue sit innata. siue
acquisita. ⁊ quantum ad hanc profecerunt
angeli fm processum temporis p multipli-
cem experientiam ⁊ conuersionem super
his que de nouo fiunt. **Similiter** cog-
nitio a gratia duplex est. quedam a gratia fi-
xa. quedam a gratia influente. Sicut enim
in membris corporalibus ponuntur que-
dam virtutes influentes. quedam fixe.
sine vita quedam inflaens. quedam fi-
xa. Sic et intelligendum in spiritali-
b⁹ mēbris siue spiritib⁹ angelicis. **Grā** fixa
dicitur eē gratia cōfirmatōis. cognitō pcedēs

ab hac gratia est visio eterne lucis in qua nec proficiunt angeli nec decrescunt.

Cognitio uero que ē a gratia influente est cognitio reuelatōis. que ideo uocatur isfluentis quia non semper reuelat deus mysteria sed pro loco et tempore. **I**tem hanc intelligit **Magr** angelos profecisse. non quia autius uiderint uerbum. sed quia reuelatio aliqua facta est eis a uerbo. **A**d illud quod obicitur q. non proficiunt quia uident omnia uident uerbum. Dicendum q. illud dictū ē non per proprietatem sed per equalitatem et sufficientiam. quia cognitio illius uerbi adeo sufficit angelis sicut si haberet cognitiōem omnis rei et in particulari. **A**d illud quod obicitur q. uident oīum rationem. Dicendum ē q. speculum eternum ē speculum uoluntarium. **E**xemplar illud ē uoluntarie ductiuū ideo quantumcūq. quis aspiciat nihil in eo uidet nisi quantum ipm uult reuelare. **A**d illud quod obicitur de transmutatione temporis. Dicendum q. etsi cognitio beatitudinis temporis non subiaceat. tamen cogitationes et affectiones et etiam cognitiōes angelorum circa hoc create nihil impedit uariari per tempora. Dicit enim **Aug.** super **Gen.** ad lram q. deus spūalem creaturam mouet per tempora non per loca. **E**t hec o angelis dicta sufficiant.

Distinctio duodecima.

Ec de angelice nature conditione. **S**upra egit **Magr** de conditione nature spūalis. In hac secunda parte agit de conditione nature corporalis. **E**t quoniam creature corporalis duo sunt principia. scilicet materiale et formale. ideo pars ista duas habet. In prima agit de productōe creature corporalis quātū ad principium materiale. et hec productio dicitur creatō. In scōda agit de productōe ipsius quantū ad principium formale. et hec productio dicitur distinctio infra dist. **xiii.** prima autē fuit distinctiōis opatio.

Prima pars continet p̄sentem distinctiōem in qua intendit agere de materie rerū corporalium productiōe. **E**t quoniam circa productiōem materie corporalis due fuerunt opiniones solennes. ideo pars illa duas habet. In prima unam ex illis eligit. In secunda iuxta illam opiniōem o materia illa tractat et inquit ibi. o qua priusq. tractemus. **P**rima pars habet quattuor particulas. In prima dicta dicendis continuat. In scōda diuersas opiniones sanctorum circa productiōem materie corporalium explicat. ibi **Q**uidam nanq. sanctorum. **I**n tertia alteram ex illis opiniōibus eligit et explanat ibi. **I**tem hanc itaq. traditiōem. **I**n quarta et ultima quoddam uerum determinat ibi. **A**tende q. hic dicit **Aug.** **S**imiliter secunda pars principalis in qua de pria materia fm opiniōem prius electam inquit. q. tuor habet partes. In prima determinat q. ter fuerit informis et confusa. In secunda o terminat ubi fuerit locata ibi. **N**ūc superest quod secūdo proponebatur. In tertia uero anticipando determinat quibus diebus uel in quot fuerit distincta ibi. **N**unc superest ut dispositiōem. **Q**uarto uero et ultimo auctoritate **Aleuini** confirmat ibi. **Q**uattuor enim modis ut dicit **Aleuin**.

Intelligentiam huius partis fm duo que **Magr** dixerat o informitate materie corporalium. **C**irca duo incidit hic dubitatio. **P**rimo circa materie informitates. **S**ecundo uero circa eius quantitatem. **C**irca primū querūtur tria. **P**rimo queritur **U**trū materia corporalium creata sit in oīmoda possibilitate. **S**ecūdo **U**trū creata sit in p̄fecta actualitate. **T**ercō **U**trum creata sit sub aliqua formaz diuersitate.

Intra primum sic proceditur. et ostēditur q. materia creata sit in omnimoda possibilitate ita q. nullam habuit formam. **P**rimo per **Aug.** in libro de symbolo q. ait **S**ic primo omnium formarum capacitas facta ē ut ordiatissimo dei mūere cetera for-